

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 9134 af 11/03/2024 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 5-24 om formodningsregel - pension - samlevende - reel enlig - fælles husførelse - pensionistens fordele

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 23-39250

Ankestyrelsens principmeddelelse 5-24 om formodningsregel - pension - samlevende - reel enlig - fælles husførelse - pensionistens fordele

Principmeddelelsen fastslår

Når en pensionist ikke er tilmeldt samme folkeregisteradresse som den formodede samlever, skal Udbetaling Danmark foretage en konkret samlet vurdering af, om pensionisten har fælles husførelse med den formodede samlever og derfor ikke skal betragtes som enlig.

Der er alene en formodning for samliv, når en pensionist og en formodet samlever er registreret på samme folkeregisteradresse, som vedrører en énfamiliesbolig, og når de kan indgå ægteskab efter dansk ret. Konkrete oplysninger kan afkræfte denne formodning.

Den konkrete sag

Udbetaling Danmark vurderede, at pensionisten ikke var reelt enlig, da pensionisten boede sammen med sin kæreste. Pensionisten havde derfor ikke ret til førtidspension som enlig fra den 1. april 2019.

Pensionisten havde modtaget førtidspension siden 1. maj 2013. Pensionisten havde købt hus i marts 2019, hvor pensionisten var folkeregistreret. Pensionistens kæreste havde sin egen bolig og var folkeregistreret på adressen dér.

Udbetaling Danmark lagde vægt på, at pensionisten havde oplyst, at den formodede samlever var pensionistens kæreste, og at den formodede samlever havde boet og opholdt sig hos pensionisten siden marts 2019.

Udbetaling Danmark lagde til grund, at et kærestepar, som efter egne oplysninger bor sammen, kan sidestilles med et kærestepar, som er folkeregistreret på samme adresse. Kæresteparret måtte derfor anses som samlevende, uanset hvordan de havde indrettet sig økonomisk og praktisk. Udbetaling Danmark vurderede, at det afgørende måtte være, om parret reelt boede sammen.

Ankestyrelsen hjemviste Udbetaling Danmarks afgørelse. Ankestyrelsen vurderede, at der ikke var tilstrækkelige oplysninger i sagen. Ankestyrelsen kunne derfor ikke tage stilling til, om pensionisten havde ret til førtidspension som enlig eller samlevende.

Pensionisten og den formodede samlever var folkeregistreret på hver sin adresse, og der gjaldt derfor ikke en formodning for, at pensionisten var samlevende i pensionslovens forstand.

Det fremgik ikke klart af oplysningerne i sagen, hvordan pensionisten og den formodede samlever havde indrettet sig økonomisk og praktisk. Det fremgik heller ikke, i hvilket omfang, pensionisten havde fordele ved sin relation til den formodede samlever.

Udbetaling Danmark skulle derfor indhente oplysninger om, hvordan pensionisten og den formodede samlever havde indrettet sig økonomisk, og hvordan de havde indrettet sig i forhold til praktiske opgaver såsom indkøb, madlavning, havearbejde og rengøring.

Udbetaling Danmark skulle vurdere, om pensionisten havde fordele ved sin relation til den formodede samlever, som kunne sidestilles med de fordele, som gifte og samlevende almindeligvis har.

Udbetaling Danmark skulle herefter træffe en ny afgørelse, om pensionisten havde ret til førtidspension som enlig eller samlevende.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at fastslå, at myndigheden kun kan formode, at en pensionist er samlevende, når pensionisten og den formodede samlever er registreret på samme folkeregisteradresse.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

§ 49, stk. 2, i lov om social pension (pensionsloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022 med senere ændringer i lov nr. 726 af 13. juni 2023.

Praksis

44-22: Principmeddelelsen omhandler, at der er tale om fri bevisbedømmelse, når myndigheden skal vurdere, om en ydelsesmodtager indgår i et ægteskabslignende forhold og derfor ikke skal betragtes som enlig. Myndigheden skal derfor foretage en konkret, samlet vurdering af sagens oplysninger om økonomiske forhold og ikke-økonomiske forhold, herunder praktiske og personlige forhold. Ydelsesmodtagers fordele ved relationen skal svare til de fordele, som gifte og samlevende almindeligvis har.

8-13: Principmeddelelsen omhandler, at en pensionist ikke kunne betragtes som enlig, fordi hun levede i et ægteskabslignende forhold med sin bofælle. Selv om de ikke levede sammen som et par, skulle de betragtes som samlevende, fordi de boede sammen i en andelslejlighed, som de ejede sammen. Desuden delte de alle udgifter ligeligt både til boligen og til det daglige forbrug.

P-20-95: Principmeddelelsen omhandler, at der er en formodning for, at to personer, der er tilmeldt folkeregistret på samme adresse, som vedrører en énfamiliesbolig, som udgangspunkt må betragtes som samlevende med den virkning, at der ikke kan udbetales det særlige pensionstillæg. I en række af sagerne kunne formodningen dog ikke lægges til grund.

Følgende principmeddelelser er kasserede og gælder ikke længere (historisk):

99-11: Principmeddelelsen omhandler, at der er en formodning for, at to personer, der ikke er gift med hinanden og ikke bor på samme adresse, kun kan anses for samlevende, hvis særlige forhold forelig-

ger. Det forhold, at der er adskilt økonomi og parterne er tilmeldt på to forskellige folkeregisteradresser, tillægges ikke vægt, når de reelt har fælles bolig. Praksis er indarbejdet i denne principmeddelelse.

Vejledninger

Vi har anvendt vejledning nr. 105 af 23. oktober 2002 om førtidspension:

- Pkt. 98 om enlige.

Vi har også anvendt vejledning nr. 53 af 31. august 2007 om folkepension efter lov om social pension:

- Pkt. 213 om ægteskab/registreret partnerskab
- Pkt. 267 om enlige
- Pkt. 268 om folkeregister
- Pkt. 271 om ophold på plejehjem mv.
- Pkt. 272 om ændringer i samlivsstatus.

Den konkrete afgørelse

Sag nr. 1, j.nr. 23-39250

Du har klaget over Udbetaling Danmarks afgørelse om førtidspension. Udbetaling Danmark afgjorde sagen den 29. marts 2023.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Udbetaling Danmark skal behandle din sag igen.

Det betyder, at vi hjemviser sagen til ny behandling. Det betyder også, at Udbetaling Danmarks afgørelse om førtidspension som samlevende ikke gælder.

Udbetaling Danmark skal udbetale førtidspension til dig efter reglerne om enlige. Udbetaling Danmark skal også udbetale det beløb, som er blevet modregnet i dine pensionsudbetalinger i 2023. Hvis du har tilbagebetalt førtidspension, har du ret til at få beløbet udbetalt.

Udbetaling Danmark skal, inden de afgør sagen, indhente yderligere oplysninger til sagens behandling.

Du skal være opmærksom på, at en ny behandling godt kan føre til det samme resultat i din sag.

Udbetaling Danmark kontakter dig.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at din sag ikke er tilstrækkelig oplyst til, at vi kan tage stilling til, om din førtidspension skal beregnes efter reglerne om enlige eller samlevende i perioden fra den 1. april 2019 og frem.

Ud fra de foreliggende oplysninger i sagen, kan vi ikke vurdere, om du og din kæreste har fælles husførelse, og at du har fordele ved din relation til din kæreste i et omfang, som kan sidestilles med de fordele som gifte og samlevende almindeligvis har.

Udbetaling Danmark skal derfor behandle din sag igen.

Hvad er afgørende for resultatet

Du og din kæreste er ikke tilmeldt folkeregistret på samme adresse.

Du har modtaget førtidspension siden 1. maj 2013.

Udbetaling Danmark har den 29. marts 2023 truffet afgørelse om, at du fra marts 2019 ikke kan betragtes som enlig efter lov om social pension, og at du derfor ikke har ret til førtidspension som enlig fra den 1. april 2019.

Udbetaling Danmark har lagt vægt på dine oplysninger om, at din kæreste har boet og opholdt sig hos dig hele tiden, siden du købte hus i marts 2019. Du har i partshøring af 8. marts 2023 bekræftet dine oplysninger.

Du har oplyst til Udbetaling Danmark, at du ikke har betragtet dig som samlevende med din kæreste, fordi han, efter din mening, ikke bidrager til husstanden. Du bekræfter i partshøring af 8. marts 2023 oplysningerne om, at du troede du skulle betragtes som enlig, når du ikke har økonomisk gevinst ved, at din kæreste opholder sig hos dig.

Din partsrepræsentant har oplyst, at der ikke er en formodning for samliv, fordi du og din kæreste ikke har fælles folkeregisteradresse. Din partsrepræsentant har også oplyst, at din kæreste har sin egen bolig, hvor han er folkeregisterregistreret, og hvortil han afholder alle de sædvanlige faste udgifter.

Din partsrepræsentant oplyser videre, at du har anslået, at din kæreste betaler 400 kr. om ugen til hjælp til mad, når I spiser sammen. Du betaler alle dine egne udgifter til yderligere forbrug af mad og alle andre forbrugs- og leveudgifter, herunder udgifter til din bolig.

Det fremgår ikke i tilstrækkeligt omfang af sagens oplysninger, hvordan du og din kæreste har indrettet jer økonomisk og praktisk og i hvilket omfang, du har fordele ved jeres relation.

Udbetaling Danmark har lagt afgørende vægt på dine oplysninger om, at din kæreste opholder sig hos dig hele tiden. Udbetaling Danmark har på den baggrund formodet, at I er samlevende. Udbetaling Danmark har derfor ikke fundet det af betydning, at du og din kæreste efter din opfattelse ikke kan betragtes som samlevende, idet du ikke opnår økonomiske fordele ved jeres relation.

Udbetaling Danmark har ikke oplyst sagen yderligere. Det medfører, at vi ikke kan tage stilling til, om du har fordele ved din relation til din kæreste i et omfang, der kan sidestilles med de fordele, som gifte og samlevende almindeligvis har. Udbetaling Danmark skal derfor behandle din sag igen.

Hvad skal Udbetaling Danmark gøre

Udbetaling Danmark skal vurdere, om du og din kæreste har fælles husførelse, herunder om du har økonomiske og praktiske fordele ved din relation til din kæreste.

Udbetaling Danmark skal derfor indhente oplysninger om, hvordan du og din kæreste har indrettet jer økonomisk, fx om I har fælles konti, og hvordan I har indrettet jer i forhold til praktiske opgaver såsom indkøb, madlavning, havearbejde og rengøring.

Udbetaling Danmark skal, på baggrund af de indhentede oplysninger, tage stilling til, om du og din kæreste har fælles husførelse, herunder om du har økonomiske og/eller praktiske fordele ved din relation til din kæreste, som kan sidestilles med de fordele som gifte og samlevende almindeligvis har.

Udbetaling Danmark skal herefter træffe en ny afgørelse, om din førtidspension skal beregnes efter reglerne om enlige eller samlevende.

Om reglerne

Ydelser som enlig

Formålet med højere ydelser til enlige er at yde kompensation for de fordele, som gifte og samlevende har. Det er navnlig en kompensation for økonomiske fordele i forbindelse med betaling af faste udgifter og udgifter til dagligt forbrug, men også en kompensation for manglende praktisk hjælp i hverdagen med opgaver såsom indkøb, madlavning,

rengøring, havearbejde m.v.

Fælles husførelse og fordele ved relationen

Myndigheden skal vurdere, om en pensionist indgår i et ægteskabslignende forhold med den følge, at pensionisten ikke skal betragtes som enlig. Ved et ægteskabslignende forhold forstås, at parterne gennem kontante bidrag, arbejde i hjemmet eller på anden måde bidrager til den fælles husførelse, og at der er tale om et samlivsforhold, der kan føre til ægteskab efter dansk ret.

Man har fælles husførelse, når man samlet set har økonomiske og/eller praktiske fordele, som svarer til de fordele, som gifte og samlevende har. Det kan fx være ved at være to om at betale udgifter til dagligt forbrug og faste løbende udgifter, og/eller ved at være to om at udføre det praktiske arbejde i hjemmet som fx indkøb, madlavning, havearbejde og rengøring.

Pligt til at oplyse sagen

Ifølge det forvaltningsretlige princip om sagsoplysning (officialprincippet) og retssikkerhedslovens § 10, har en myndighed ansvaret for, at sagen er tilstrækkelig oplyst inden der træffes afgørelse.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk